

MİLLİ EĞİTİM ŞURASI NEYE HİZMET EDECEK?

Milli Eğitim Bakanlığı 20. Milli Eğitim Şura'sının Eğitim'de Fırsat Eşitliği temasıyla 1-3 Aralık 2021 tarihleri arasında toplanacağını açıkladı.

Şura en son 2014 yılında toplanmıştı. Mevzuat gereği Şura'nın 4 yılda bir toplanması esas. 20. Milli Eğitim Şurası Ziya Selçuk tarafından gerçekleştirilmemişti. Bakan Özer ise 7 yıldır toplanmayan Şura'yı toplama kararı aldı. Ziya Selçuk'un Şura'yı çok da verimli ve doğru bulmadığı kamuoyunda gündeme gelmişti.

Şura'da Alınan Kararlar Ne Anlama Geliyor?

Şura kararları tavsiye niteliğinde yani bağlayıcılığı yok. Bu nedenle geçmişten bugüne yapılan şuralarda alınan kararların büyük bir kısmı uygulamada yerini bulmamıştır. Şura adeta iktidarın kendi istediği alanları tartışırıp gündeme taşıdığı ve “yaptık ama şura kararı olduğu için yaptık” bahanesinin alt yapısının oluşturulduğu merci halini almıştır.

Son şuradan örnek verelim: Tam 7 yıl önce yapılan şurada alınan kararlara baktığımızda

https://ttkb.meb.gov.tr/meb_iys_dosyalar/2019_12/10095332_19_sura.pdf

- Okul öncesi, İlköğretim ve Ortaöğretim'de tekli(normal) eğitime geçilmesi kararı var. Bu noktada atılan adım da yok hatta Cumhurbaşkanı dahil 2020'de ikili eğitim bitecek normal eğitime geçilecek sözlerine rağmen özellikle 2020'de ikili eğitim yapan okul sayısı arttı.
- Bütün ortaokullarda haftalık ders saati sayısı toplamının en fazla 30 ders saati olması (Zorunlu ders saati sayısının 25, seçmeli ders saati sayısının 5 olması) var kararlarda fakat halen bile normal Ortaokullarda haftalık 35, İmam Hatip Ortaokullarında 36 saat uygulanmakta. Seçmeli ders sayısı İmam Hatiplerde 1, Normal Ortaokullarda ise 6 saat.
- Branş ve sınıf öğretmenlerinin aylık karşılığı girmek zorunda oldukları haftalık ders saati sayısının 15 ders saati olarak eşitlenmesi için yasal düzenleme yapılması kararı var fakat en küçük adım atılmış değil.
- Uzman öğretmenlik adaletsizliği de var kararlarda fakat uygulamada bir şey yok.

Buna rağmen; iktidarın siyaseten yapmak istediği;

Yine 19. Şura kararlarında yer alan liselerde 1 saat olan Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi Derslerinin 2 saate çıkarılması kararı uygulamaya geçti. Bu örnekleri çoğaltmak tabii ki mümkün.

20. Milli Eğitim Şurası Teması Eğitimde Fırsat Eşitliği Noktasında İktidarın Söyleyecek Sözü Var mı?

Eğitimde Fırsat Eşitliği konusunda pandemi döneminde yaşananların kamuoyuna yansıyan kısmı dahi fırsat eşitsizliğinin boyutları hakkında genel bilgi verir niteliktedir. Bu yazıda bu alanı bir kenara bırakıp pandemi şartları olmadığı dahi yapılan, yapılamayan ve şura ile amaçlananları ortaya koymaya, düşüncelerimizi açıklamaya çalışalım.

Eğitimde fırsat eşitliği denildiğinde en temel ilke olarak devletin eğitimde tüm çocuklara her yönüyle eşit şartları sağlaması anlaşılmalıdır. Hatta özel okula giden çocuk ile devlet okuluna giden arasında, Anadolu lisesi ile meslek lisesine giden genç, A ili/ilçesi/mahallesinde okuyan çocuk ile B ili/ilçesi/mahallesinde okuyan çocuk arasında imkan yönünden hiç farklılık olmamalı en azından

minimize edilmesi anlaşılmalı ve hedeflenmelidir. İşte bu durumda sınavla öğrenci alan okul kavramı da ortadan kaldırılabilir, üst öğrenime devamda sınav yerine süreç değerlendirmesine de geçilebilir.

Eğitimde fırsat eşitliği konusu ülkemiz için, eğitimimiz için en temel sorun. Fakat iktidar bunu çözmekten uzak. Yeterli olmayan ekonomik kaynaklar da heba edilmekte adeta fırsat eşitsizliğinin artmasına hizmet edilmektedir.

Bu noktada hem yapı(may)anları, yapılmaması gerekenleri anlatalım hem de kısaca amaçlara değinelim.

Eğitimde fırsat eşitliği için tüm kurumların fiziki yapı, donanım ve kadro açısından eşit hale getirilmesi olmazsa olmaz olarak görülmesi gerekirken mevcut duruma baktığımızda eşitsizlik had safhada;

- Aynı mahallede iki aynı tür okul arasında dahi farklılıklar olduğu, bir okul tercih edilirken diğerinin tercih edilmediği örnekleri çok.
- Aynı mahallede imam hatip ortaokulu yada lisesi normal eğitim 10-15-20 öğrencili mevcutlarla ders işlerken hemen yanındaki normal ortaokul ya da Anadolu lisesi 40-50 kişilik sınıflarda ikili eğitim yapmaktadır.
- İmam hatiplere donanım yönünden her türlü kaynak aktarılırken diğer kurumlar üvey evlat muamelesi görmektedir.
- Hatta imam hatiplere öğrenci kaydı için yemek, ücretsiz servis teşviğinin yanında burs teşviği de devreye sokulurken diğer okullardaki öğrenciler kendi kaderlerine terk edilmektedirler.
- Tüm teşviklere rağmen dolmayan imam hatip binaları boş dururken pandemi koşullarında bile tıka basa eğitime mahkum edilen diğer okullar fırsat eşitsizliğinin bir boyutu.
- Yine bakanlıkça icat edilen ve başlangıçta sayısı 100'ü bulmayan şu anda tüm ilçelere yayılan ve sayısı binleri bulan proje okullarında öğrenci alımı sınavla olduğu gibi öğretmen alımında tamamen keyfiyet hakim ve hiçbir kriter söz konusu değil. Proje okulu düzenlemesi ile istedikleri öğretmenleri istedikleri yere atayabilen MEB'i böylece bir taşla iki kuş vurmaya oynamaktadır:
 - 1- Kaynak aktarımı, donanım akışı, öğretmen akışı, yönetici akışı ... ile kendi proje okullarını (proje uygulayan imam hatip, fen, sosyal bilimler, spor, güzel sanatlar programı uygulayan imam hatip gibi tabela ve içerikte teşvik edici okullar yaratmakta,
 - 2- Diğer tarafta kanunun lafzına uygun proje (köklü okullar; İstanbul erkek, Kabataş, İzmir Atatürk, Ankara Atatürk... gibi) okullarının içi boşaltılırken, öğretmenleri sürgün edilirken yönetim kadroları siyasi yapıya uygun liyakatsiz hale getirilerek her alanda olduğu gibi eğitimde de, okullarda da geçmişin, Cumhuriyet kazanımlarının üzerinden geçiliyor.
- Okul öncesinde devletin eğitimden sorumlu bakanlığı (Milli Eğitim Bakanlığı) gözetiminde olması gereken 4-6 yaş çocukların Diyanet işleri başkanlığı bünyesine verilmiş durumda ve 200 bin civarında öğrenci bu yapıya teslim. Milli Eğitim Bakanlığı, Diyanet İşleri Başkanlığını adeta kendine ortak hale getirmiş okulların kapılarını da, MEB'in özellikle bürokratik imkanlarını da sonuna kadar açmıştır.
- Diyanetin okul öncesine devam edenlere uygulanan müfredat ile Milli Eğitimin müfredatı da örtüşmemektedir.
- Dernek ve vakıfların okullarda cirit atmaları dahi eğitimde fırsat eşitliğini yok edici boyutlara ulaşmıştır. Gerek Diyanet İşleri Başkanlığı gerekse dernek, vakıf ve cemaatlerle yapılan

protokoller sonucu öğrenciler derslerden alınmakta (protokolde böyle bir hüküm yok, böyle bir hüküm hukuken de mümkün değil fakat liyakatsiz ve iktidar yanlısı yöneticiler bu yapıların cümlelerini emir telakki ettiklerinden) eğitim öğretim süreci sekteye uğratılmaktadır. Bazı kurumlarda ise bakan Selçuk'a da bizzat ifade ettiğim gibi dinsel istismara varır uygulamalar söz konusu olmaktadır. Okul öncesi öğrencileri ders saatinde dini eğitim adı altında müfredata ve mevzuata aykırı bir şekilde diyanet, dernek, vakıf temsilcisi... okula gelmekte öğrencilerin dersine girmektedirler. İstemeyen veli olursa çocuğu dışarı çıkarılmakta başka bir sınıf ya da boş bir odada bekletilerek bu 5-6 yaşındaki çocuklar ayrımcılığa, mahalle baskısına maruz bırakılmakta, rencide edilmektedirler.

- Öğretmen istihdamındaki sorunlar düşünüldüğünde de okullar, ilçeler, iller arasındaki farklılıklar apaçık ortadadır. Bu da fırsat eşitliğine darbe vuran konular arasında yerini almaktadır.
- Bakan Özer'in en çok bel bağladığı ve başarılı olduğunu düşündüğü, bakan yardımcısı iken de sorumlu olduğu Mesleki eğitimde son yıllarda kapatılan okul sayısı sürekli artmış, bazı okullarla özdeşleşmiş alan ve dallarda eğitime son verilmiş, organize sanayi bölgelerindeki okullar devredilmiş, özel okul haline dönüştürülmüş, öğrenci alımından öğretmen istihdamına kadar sürecin tamamı; patronların iki dudağı arasında şekillenen bir yapıya büründürülmüştür. Çok başarılı olduğu söylenen bu alanın genel müdürü olan Mesleki ve Teknik Eğitim Genel Müdürü de bakanın kadro tasviyesinden nasibini almış, bu alanda en çok güvendiği ve yön veren olarak anlatılan İstanbul İl Millî Eğitim Müdür Yardımcısı önce bakanlığa (mesleki ve teknik eğitime) daire başkanı yapılmış, kararnamenin mürekkebi kurumadan Bursa'ya il müdürü yapılmıştır.
- Kadrolaşmanın geldiği boyut eğitim yöneticiliğinin niteliğini çok düşürmüş nitelikli yöneticilere sahip kurumlar ile diğerleri arasında oluşan farklılıklar eğitimde fırsat eşitliğindeki uçuruma da yansımıştır.

Şura'da Fırsat Eşitliği İle İlgili Gündeme Gelecekler!

Başlangıçta da ifade ettiğimiz gibi yapılacak şurada iktidar kendi dayatmak istediği alanları gündem yap(tır)acak ve bazı kararları da aldırıp ileride uygulamaya koyacaktır. Bunlardan bazıları;

Diyanet İşleri Başkanlığının bir süre önce dile getirdiği okul öncesi eğitimde diyanetin düzenlediği 4-6 yaş Kuran Kurslarının zorunlu eğitim kapsamına alınması,

Hafızlık eğitiminin (mevcut durumda Diyanet İşleri Başkanlığı tarafından hafızlık eğitimi için öğrenciler bir yıl süre ile okula devam etmemektedirler) iki yıla çıkarılması,

Dernek ve vakıfların eğitimin içine daha çok sokulması, demokrasinin olmazsa olmazları arasında olan sivil toplum kuruluşları ile işbirliği adı altında meşrulaştırılmaya çalışılacak (ki bir çoğu Şura'ya da davet edileceklerdir.)

Karma eğitimin kaldırılması,

Dini temelli seçmeli derslerin zorunlu hale getirilmesi,

İmam hatiplere giden öğrenci sayısının arttırılmasına yönelik konuların gündem yapılması,

gibi daha çok siyasi içerikli, iktidarın dindar nesil projesine uygun konuların tasdikine yönelik bir şura ile karşılaşmamız yüksek muhtemel.

Şura yapısı itibariyle de buna çok uygun bir zemin. Belli siyasi ve inanç kesimlerinin hakim olduğu, bazı katılımcıların sadece katılımcı olarak kalabildiği, seslerinin yükseltebildikleri oranda tarihe not düşmekten öteye girmeyecek etkilerinin olduğu bir yapıya sahip şura.

Şura da eğitimde fırsat eşitliği tartışılacaksa iktidarın 20 yılda yarattığı tahribatla işe başlanması en doğru yaklaşım olacaktır. Böylece çözüm için de bir yol açılmış olur. Fakat bu gerçeğe yüzleşebilecek bir iktidar da, bakanlık da söz konusu değildir.

Maksut BALMUK